

השובר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא צג.

עין משפט
נר מצוה

הניחא וכו'. פלוגתא במסכת גיטין: אלא אידי ואידי כשאין מעלה. דכולי עלמא משלו הוא אוכל ובהא פליגי וכו'. ה"ג ולר' יוחנן וכו'. ולא גרסי' אי הכי גדולים נמי דהא אמרין ידעי ומחלי: משל שמים הוא אוכל. ואפי' מעלה מוונות לא מני קיין אקטניס: ומאי קוץ דר' אושעיא מוונות. שיתן להם מוונות מעיקרא הרבה שלא יוכלו לאכול מן הענבים: נקון לה. דהתניא לעיל^א רשאי בעל הבית להמיר פקיע עמיר וכו': מר סבר. תנא דברייתא משלו הוא אוכל ולרבי יוחנן ציץ כשמעלה מוונות וצין שאין מעלה מוונות וצן פלוגתיה מוקי לה כשמעלה. ותנא דידן סבר משל שמים הוא אוכל ואפילו מעלה מוונות נמי לא מני קיין: **ברתנ' מהלכות מדינה.** כבר נהגו כן: **גב' לא שנו.** דלמין שומרין אוכלין מן התורה: אלא שומרי גנות ופרדסין. דהוה ליה מחובר בשעה שאין גמר מלאכה הלכך מן התורה לא אכיל ואפילו מהלכות מדינה וכ"ש עושה במחובר כגון מנכס דאכיל ממנהג המדינה: אלא שומרי גיטות וערימות. עד שלא נגמרה מלאכתן למעשר אוכל חף מן התורה כדין עושה בתלוג: ושמואל אמר לא שנו. דאכיל מיהת מהלכות מדינה אלא שומרי תלוש אכל שומרי מחובר אפילו מהלכות מדינה לא דמשמר לאו עושה מעשה הוא הלכך לא אכיל מלאוריתא: המשמר פריה אדומה. משחיתתה ועד כניוס אפרה: מעמא נגדיס שעלוי. דתנן (פריה פ"ד מ"ד) כל העוסקין בצפה ממחילה ועד סוף מטמאין בנגדים: גזירה שמא יזין זה אצד. ורצנן הוא דגזרו על הטומאה ולא מלאוריתא: מקשאוס. שדליין כסן קישואין: ארבעה וחמשה מקשאוס. של חמשה אנשים: אמאי אולג. הא אמרת שומרי מחובר אפילו מהלכות מדינה לא אכיל אלא על כרחך כעושה מעשה דמי ואכיל מיהא מהלכות מדינה כי מתני' מכלל דשומרי תלוש אפילו מלאוריתא נמי אכיל: צעקורין שנו. עקורין משרשיהן עם קישואין שבהם להכי קרי ליה מקשאוס ולא קרי ליה קישואין ומשום דשומרי תלוש הם אכיל מהלכות מדינה כי מתני': בשלא יטול פקס שלהן. ואמר נר לעיל בפרקין (דף פט:) דקישואין משיפקסו: כשמואל מסתברא. דעושה במחובר בשעה שאינה גמר מלאכה אפילו מהלכות מדינה לא אכיל וכ"ש שומרי מחובר דהוי עושה שאינה גמר מלאכה ולא עושה מעשה הוא ומתני' שומרי תלוש:

מלל דאיכא דלא אכיל מן התורה

מוסף רש"י

יכול הרב לומר לעבר. כענין עשה עמי מלאכה. ואינו זך. אלא חזר על הפתחים (גיטין י"ב.) קוצץ אדם. ליטול מעט ולא יאכל (לעיל צ"ב.) על ידי עצמו. כשכיל עלמו (שם) ויחמה לא. מפני שיש בהן דעה. ודעה וקא מחלי (לעיל צ"ב.) בנטע רביע שולו הרי אלא לא יאכל. דבעי מומה. דגמר קודש קודש משמרי ובמחילה על מנת כן נשכרי לו (שם.) אם לא הודיען. מתחילה לנשות עמו נטע רכעי (שם.) ואלו. פועלין. אוכלין. ממה שפסקין בו (לעיל פ"ג.) בשעת גמר מלאכה. כשפועלין חזרו (שם.) בשעה שאין גמר מלאכה. כגון ההנכס בצללים (לעיל פ"ג.) נושא שכר. שומר נשבע (שבועות ש"ט.) ושבע על הכל. שאל פשע (שם) אס לא פשע (לעיל ד"ד.) משלם את הכל. כל הקד דמימת בתמני ערב שניה ומתה וגניבה ואדנה. אכל ממה מתמת מלאכה פטור. ללא לאוקמה ככלתא שילה (שבועות ש"ט.) נשבעים. שאל הוא שאל פשע זה ושאל שאלו זה יד (לקטן ד"ד.) מאן תנא ארבעה שומרין. לקמן מפרש לה (שבועות ש"ט.) ר' מאיר היא. לקמן מפרש (שם.) מי איכא דלית ליה ארבעה שומרין. על כמותו ארבעה הם. זה בתוס' חיה נשבע. זה שאל חיה שוכר (שם.) שוכר. כהמה. כיצד משלם. דשומר חנם ושומר שכן כתיב. שוכר לא כתיב. ומיהו דין חיובי לענין גניבה אלא שטור או חיב (לעיל פ"ג.) ר' מאיר אומר כשומר חנם. דקא הייב אבר מלאכתו ואינו נוטל שכן על שמירתו (שם.) ר' יהודה אומר כשומר שוכר. והוא ליהנהוג הוא אלו אפי' שטון עומד שכן הוא. דאי ייב שוכר הוא שאל וחיב כלומן. השתא דהייב ליה אברא לא היה שאלו זה שומר שוכר (שם.) אי הכי ארבעה שלשה גיבורה. ה"ג ה"ו גרסיקין. ולא גרסיקין אי הכי. וצין לר"מ וצין לר' יהודה פריקין לה (שבועות ש"ט.)

דכוותיה גבי בהמתו תבן לקוין לה. ה"ה דהוה מני למיפקך מבזו ובזו הקטניס אי נמי כיון ללאו צני ממחילה יניהו לאו כל כמיניה לזערים כלל: אלא בהא קא מפלגי מר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל. ולר' יוחנן אידי ואידי צלין מעלה להן מוונות: לא שנו אלא שומרי גנות ופרדסין. דלין אוכלין מן התורה משום דלאו גמר מלאכה הוא והא דלמרי' לעיל (דף פט.) המנכס בצללים כו' וכן לעד ולקשקש תמת הזמיס הרי זה לא יאכל היינו מן התורה אכל מהלכות מדינה אכיל: אי הכי ארבעה שומרין שלשה הוו. הא ל' אי הכי אין צו אי אמרת בשלמא דמעיקרא נמי הוה מני לאקשויי הכי וכן יש הרבה בגמרא (ל' צ"ב)

מלתנ' דקוצץ אדם על ידי עצמו על ידי בנו ובתו הגדולים על ידי עבדו ושפחתו הגדולים על ידי אשתו מפני שיש בהן דעה יאכל אינו קוצץ על ידי בנו ובתו הקטנים ולא על ידי עבדו ושפחתו הקטנים ולא על ידי אשתו מפני שאין בהן דעה והשובר את הפועלים לעשות בנטע רבעי שלו אלו לא יאכלו אם לא הודיען פודה ומאכילן הנתפרסו עגוליו נתפתחו חביותיו הרי אלו לא יאכלו אם לא הודיען מעשר ומאכילן יושמרי פירות אוכלין מהלכות מדינה אבל לא מן התורה: **גב' שומרי פירות אמר רב לא שנו אלא שומרי גנות ופרדסין אבל שומרי גיתות וערימות אוכלין מן התורה קסבר משמר כעושה מעשה דמי ושמואל אמר ו'לא שנו אלא שומרי גיתות וערימות אבל שומרי גנות ופרדסין אינן אוכלים לא מן התורה ולא מהלכות מדינה קא סבר משמר לאו כעושה מעשה דמי מתיב רב אחא בר רב הונא המשמר את הפרה מטמא בנגדים ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי מטמא בנגדים אמר רבה בר עולא גזירה שמא יזין בה אבר מתיב רב כהנא המשמר ארבעה וחמשה מקשאוס הרי זה לא ימלא כריסו מאחד מהן אלא מכל אחד ואחד אוכל לפי חשבון ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי אוכל אמר רב שימי בר אשי בעקורין שנו עקורין והלא נגמרה מלאכתן למעשר שלא יטול פיקס שלהם אמר רב אשי כוותיה דשמואל מסתברא דתנן ואלו אוכלין מן התורה העושה במחובר לקרקע בשעת גמר מלאכה ובתלוש כו' מכלל דאיכא דלא קא אכיל מן התורה אלא מהלכות מדינה אימא סיפא ואלו שאינן אוכלין מאי אינן אוכלין אילימא שאין אוכלין מן התורה אלא מהלכות מדינה היינו רישא אלא לאו שאין אוכלין לא מן התורה ולא מהלכות מדינה ומאי ניהו לעושה במחובר לקרקע בשעה שאין גמר מלאכה וכל שכן שומרי גנות ופרדסות: **מתנ' ארבעה שומרים הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשובר יושמר חנם נשבע על הכל והשואל משלם את הכל ונושא שכר והשובר נשבעים על השבורה ועל השבויה ועל המתה ומשלמין את האבידה ואת הגניבה: גב' מאן תנא ארבעה שומרים אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה רבי מאיר היא אמר ליה רבא לרב נחמן מי איכא דלית ליה ארבעה שומרין אמר ליה הכי קאמינא לך מאן תנא שוכר כנושא שכר רבי מאיר היא והא רבי מאיר איפכא שמעינן ליה דתניא שוכר כיצד משלם ר' מאיר אומר כשומר חנם ר' יהודה אומר כשומר שוכר רבה בר אבוה איפכא קתני אי הכי ארבעה שלשה ניהו אמר רב נחמן בר יצחק ד' שומרין ודיניהם שלשה ההוא רעיא דהוה קא רעי חיותא אגודא דנהר פפא שריג חדא מינייהו ופלת למאי אתא לקמיה דרבה ופטרין אמר מאי הו"ל למעבד הא****

ואילו מהלכות מדינה. מדלל תנא אלו אוכלין סתמא. ומאי ניהו או עושה במחובר בשעה שגמרה מלאכתו או דבר שאין גדולו מן הארץ: אימא סיפא ואלו שאינן אוכלין. וקתני הכיסי מאי אינן אוכלין אי נימא שאין אוכלין וכו': אלא לאו שאינם אוכלין כלל. מהשתא על כרחך מן התורה דמי צרישא דלשמעינן דאיכא אחרינא דלכיל ולא מן התורה כשמסר תלוש עד שלא נגמרה מלאכתו למעשר קאמר דכיון דלינו עושה מעשה לא אכיל מן התורה ואכיל מהלכות מדינה דלינו כשמסר במחובר ליכא לאוקמה דהא אפילו עושה מעשה לא אכיל כלל בשעה שאינה גמר מלאכה וכ"ש משמר: **מתנ' שומר חנם נשבע על הכל.** על כל המאורעות הכתובות נשאר שומרים לחיוב הוא נשבע שכן עלתה לו ופטור. ולקמן כשהוא (דף ט"ז:) יליף לכולה מתני' מקראי: על הכל. גניבה ואבידה ואונסין: **גב' מי איכא דליס ליה ארבעה שומרין.** על כרחך ארבעה מיני שומרין אשכחן: **מאן סנה שוכר כשומר שוכר דמי.** דקתני מתני' בתרייהו פטורין מאונס ומשלמין גניבה ואבידה: ר"מ היא. כדמפרש ואזיל: רבה בר אבוה. תנא מתני' שוכר כילד כשומר שוכר ר' יהודה אומר כשומר חנם: חייפא. בהמות: שריג. הפרקיה: הא

צא א מיי פ"ט מהל' עבדים הל' ז סמנ עשין פב טו"ע י"ד ס' רסו ספי"כ וטעף נא: **צב** ב ג מיי פ"י מהל' שכירות הלכד ז סמנ עשין לא טו"ע ח"מ ס' של ספי"ח: **צג** ד מיי שם הל' ז: **צד** ה מיי שם הלכה ז סמנ שם טו"ע שם ספי"ח: **צה** ו ז מיי שם הל' ט טו"ע שם ספי"ח: **צו** ח ט מיי פ"ה מהל' פרה אדומה הל' א סמנ עשין רל: **צז** י ב מיי פ"ב מהל' שכירות הל' יא סמנ עשין לא טו"ע ח"מ ס' של ספי"ח: **צח** יא מיי שם הל' ז ועי' בהשנות וזמ"מ טו"ע שם ספי"ח: **צט** יב ג מיי פ"א שם הלכה א ז ועי' מהל' שאלה ופקודין הלכה א סמנ עשין פט טו"ע ק"ס מיי פ"א מהלכות שכירות הל' א מהל' שאלה ופקודין הל' א סמנ שם טו"ע ח"מ ס' של ספי"ח: **קא** ע מיי פ"א מהל' שכירות הל' ז סמנ שם טו"ע ח"מ ס' של ספי"ח: **קב** פ מיי שם סמנ שם טו"ע ח"מ ס' של ספי"ח: **קג** צ מיי שם הלכה א ופ"ב הלכה א:

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.